A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)
2004. július 15.*

A C-365/02. sz. ügyben,

a Bírósághoz a Korkein hallinto-oikeus (Finnország) által az EK 234. cikk értelmében benyújtott, az e bíróság előtt

Marie Lindfors

által kezdeményezett eljárásban a magánszemélyek személyes tulajdonának valamely tagállamból történő végleges behozatalára alkalmazandó adómentességekről szóló, 1983. március 28-i 83/183/EGK tanácsi irányelv (HL L 105., 64. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 117. o.) 1. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: P. Jann tanácselnök, A. Rosas, S. von Bahr, R. Silva de Lapuerta és M. K. Lenaerts (előadó) bírák,

főtanácsnok: C. Stix-Hackl,
hivatalvezető: H. von Holstein hivatalvezető-helyettes,

* Az eljárás nyelve: finn.

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

— M. Lindfors képviseletében P. Snell oikeustieteen kandidaatti,

— a finn kormány képviseletében T. Pynnä, meghatalmazotti minőségben,

— a dán kormány képviseletében J. Bering Liisberg, meghatalmazotti minőségben,

— a görög kormány képviseletében P. Panagiotounakos, D. Kalogiros és P. Mylonopoulos, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében R. Lyal és I. Koskinen, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a tárgyalásra készített jelentésre,

az M. Lindfors képviseletében eljáró P. Snell, a finn kormány képviseletében eljáró T. Pynnä, a dán kormány képviseletében meghatalmazotti minőségben eljáró J. Molde, a görög kormány képviseletében meghatalmazotti minőségben eljáró M. Apessos és a Bizottság képviseletében eljáró R. Lyal és I. Koskinen szóbeli észrevételeinek a 2004. január 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

a főtanácsnok indítványának a 2004. március 4-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 2002. október 10-i végzésével, amely október 14-én érkezett a Bírósághoz, a Korkein hallinto-oikeus (finn legfelsőbb közigazgatási bíróság) az EK 234. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a magánszemélyek személyes tulajdonának valamely tagállamból történő végleges behozatalára alkalmazandó adómentességekről szóló, 1983. március 28-i 83/183/EGK tanácsi irányelv (HL L 105., 64. o., magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 117. o.) 1. cikkének értelmezésére vonatkozó kérdést terjesztett a Bíróság elé.

2 E kérdés az M. Lindfors és a finn hatóságok közötti perben merült fel a finn szabályozás által előírt gépjárműadó tárgyában, amelynek M. Lindfors is alanyává vált, miután tartózkodási helyét áthelyezte Finnországba.

Jogi háttér

A 83/183/EGK irányelv vonatkozó rendelkezései

3 A 83/183 irányelv 1. cikke elrendeli:

„(1) Az alábbiakban meghatározott feltételekre és esetekre is figyelemmel minden tagállam mentesíti a magánszemélyek által valamely más tagállamból véglegesen behozott személyes vagyontárgyat a forgalmi adótól, a jövedéki adótól és egyéb, az ilyen vagyontárgyra általánosságban alkalmazott fogyasztási adóktól.

(2) Az országon belül ilyen vagyontárgy használatával összefüggő különleges és/vagy időszakos vámok és adók, mint például a gépjármű-bejelentési díjak, útadók és televíziós díjak nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá."

A finn szabályozás

4 A vonatkozó nemzeti szabályokat az 1994. december 29-i autoverolaki (1482/1994) (a gépjárműadóról szóló törvény) tartalmazza az 1999-ben hatályos változatában (a továbbiakban: gépjárműadóról szóló törvény).

5 A gépjárműadóról szóló törvény 1. cikkének (1) bekezdése szerint ezen adó (a továbbiakban szintén: autovero) „az államnak fizetendő [...] a személygépkocsi finnországi nyilvántartásba vételét vagy használatba vételét megelőzően".

6 Az említett törvény 2. cikke szerint „finnországi használatba vételen a jármű Finnország területén való forgalomba helyezése értendő, abban az esetben is, ha azt nem ebben az országban vették nyilvántartásba". E rendelkezés szerint továbbá: „Nem minősül adóköteles tevékenységnek a Finnországtól eltérő államban nyilvántartásba vett gépjárműnek Finnország területén kívüli állandó lakóhellyel rendelkező magánszemély általi saját szükségleteire és kizárólag saját használatára történő átmeneti behozatala legfeljebb hat hónapos időtartamra [...]".

7 Ugyanezen törvény 4. cikkének (1) bekezdése szerint „az adó megfizetésére a gépjármű importőre vagy, ha a gépjárművet Finnországban gyártották, a gyártó köteles". Mint ahogy e törvény 5. cikke rögzíti, „a gépjárműadó megfizetésére kötelezett személy a gépjárműadót meghaladóan kivetett hozzáadottérték-adót is köteles megfizetni".

8 Az alapeljárásra okot adó esemény idején a gépjárműadóról szóló törvény 6. cikke (1) bekezdésének megfogalmazása szerint:

„A fizetendő adó megegyezik a gépjármű adóértékével, csökkentve 4 600 FIM-mel. Az adó összege azonban minden esetben legalább a gépjármű adóértékének 50%-a."

9 Ugyanezen törvény 7. cikkének (1) bekezdése szerint a behozott használt gépjárművet ugyanazon adóteher sújtja, mint az annak megfelelő új gépjárművet, azonban ezt az adót olyan arányos számítási táblázat alapján csökkentik, amely figyelembe veszi azon időtartamot (hónapokban számítva), amelynek során a gépjárművet használták.

10 A gépjárműadóról szóló törvény 25. cikkének (1) bekezdése alapján „ legfeljebb 80 000 FIM összegű adócsökkentés alkalmazandó a háztartáshoz tartozó adóköteles gépjárműre, amelyet a lakóhely Finnországba való áthelyezésének keretében hoztak be", amennyiben az e rendelkezésben meghatározott feltételek teljesülnek.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

11 M. Lindfors, miután több más tagállamban rendelkezett lakóhellyel, állandó jelleggel Finnországban telepedett le, ahova e lakhelyváltoztatás keretében 1999. augusztus 4-én egy, a személyes vagyona részét képező személygépkocsit hozott be, amelyet 1995-ben Hollandiában helyezett forgalomba miután azt Németországban megvásárolta.

12 A Hangon tullikamari (hankói vámhivatal) (Finnország) 1999. augusztus 4-i adókivetésről szóló határozatában 80 000 FIM adócsökkentést engedélyezett M. Lindforsnak, és a fizetendő autoverót 16 566 FIM-ben állapította meg, amelyet növelt még 3 642 FIM hozzáadottérték-adó, így összesen 20 198 FIM (körülbelül 3 400 euro) összegben állapította meg a fizetendő adót.

13 M. Lindfors keresetet nyújtott be e határozat ellen a Helsingin hallinto-oikeushoz (helsinki közigazgatási bíróság) (Finnország). Álláspontja szerint az autovero fogyasztási adónak minősül, amelynek kivetése a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében tilos.

14 A keresetet elutasították. A Helsingin hallinto-oikeus szerint, mivel az autovero a gépjármű finnországi nyilvántartásba vételéhez, illetve használatbavételéhez kötődik, a vagyontárgy ország területén belüli használatával összefüggő különleges adónak minősül, amely a 83/183 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése alapján nem tartozik ezen irányelv hatálya alá.

15 M. Lindfors a Korkein hallinto-oikeustól engedélyt kért, hogy fellebbezést nyújthasson be a Helsingin hallinto-oikeus határozata ellen.

16 A Korkein hallinto-oikeus az eljárás felfüggesztéséről határozott, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [...] 83/183 irányelv 1. cikkét, hogy a tartózkodási hely áthelyezése során valamely más tagállamból Finnországba behozott gépjármű esetében a gépjárműadóról szóló törvény (autoverolaki) alapján kivetett gépjárműadó (autovero) az irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében fogyasztási adó, vagy úgy, hogy ez az 1. cikk (2) bekezdése értelmében a vagyontárgy országon belüli használatával összefüggő különleges vám vagy adó?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Előzetes észrevételek

17 A C-101/00. sz., Tulliasiamies és Siilin ügyben 2002. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2002., I-7487. o.) 61. és 80. pontjában a Bíróság már úgy határozott, hogy az autovero az EK 90. cikk által tiltott megkülönböztető belső adóztatásnak minősül, amennyiben a behozott használt gépjármű adójának összege meghaladja a maradványadó összegét, amelyet a hasonló — Finnország területén már nyilvántartásba vett — használt gépjármű értéke tartalmaz.

18 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés kizárólag az autoveróhoz hasonló adóknak a tartózkodási hely egyik tagállamból a másikba történő áthelyezésekor való kivetésének a jogszerűségére vonatkozik, függetlenül azok számítási módjától vagy összegétől.

A Bíróság elé terjesztett észrevételek

19 M. Lindfors fenntartja, hogy az autovero fogyasztási adó, amelyet a gépjármű Finnország területére való behozatalával összefüggésben vetnek ki. Az ilyen adóra a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében előírt mentességet kell alkalmazni.

20 M. Lindfors szerint nemcsak az autovero jellemzőiből következik az a tény, hogy az autovero fogyasztási adó, hanem közvetve az egyes szállítóeszközök valamely tagállamba egy másik tagállamból történő ideiglenes behozatalának Közösségen belüli adómentességéről szóló, 1983. március 28-i 83/182/EGK tanácsi irányelv (HL L 105., 59. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 112. o.) alkalmazási köréből is, valamint a tartózkodási hely változtatásának keretében a személygépkocsiknak egy másik tagállamba történő végleges behozatala vagy ideiglenesen a nyilvántartásba vétel államától eltérő tagállamban való használatának adóztatásáról szóló, 98/C 108/12 tanácsi irányelvjavaslatból (HL 1998., C 108., 75. o. és — a módosított javaslat — HL 1999., C 145., 6. o.).

21 A dán, a finn és a görög kormány felhívják a figyelmet arra, hogy az autoverót nem lehet a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében a magánszemélyek által más tagállamból véglegesen behozott személyes vagyontárgyra szokásosan kivetett adónak tekinteni. Valójában ennek kivetésénél a döntő körülmény a gépjármű használata a finnországi közutakon még akkor is, ha ezen adó beszedésére rendszerint a nyilvántartásba vétel alkalmával kerül sor. Mint a használattal vagy nyilvántartásba vétellel összefüggő különleges adó, az autovero kifejezetten ki van zárva az említett irányelv hatálya alól 1. cikkének (2) bekezdése értelmében.

22 A Bizottság hangsúlyozza, hogy a 83/183 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése a „gépjármű-bejelentési díjakat" zárja ki annak hatálya alól. Ellentétben az adókkal, amelyek célja a közigazgatás finanszírozásához való hozzájárulás, a „díjak" a közhatalom által nyújtott szolgáltatás ellenértékét képezik. A Bizottság szerint az autovero nem a nyilvántartásba vételkor beszedett „díj", hanem fogyasztási adó, amelynek a tartózkodási hely áthelyezésével összefüggésben való alkalmazása tilos a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése alapján. Ez a tilalom olyan adókra vonatkozik, amelyek adótényállása valamely vagyontárgy behozatala a lakóhely megváltoztatásával összefüggésben.

23 A Bizottság fenntartja, hogy a gépjármű nyilvántartásba vételét és forgalomba helyezését a származási államban már megadóztatták. A szabad mozgást veszélyeztetné, ha ezen az alapon a rendeltetési tagállamban újból adót vetnének ki. A 83/183 irányelv rendelkezéseit a szabad mozgásnak az EK 18. cikkben az Unió polgárai javára rögzített alapvető joga tükrében kell értelmezni.

A Bíróság válasza

24 Elsőként azt kell megvizsgálni, hogy az autovero M. Lindfors és a Bizottság állításával egyezően a 83/183 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e. Ebben a tekintetben szükséges azonban hangsúlyozni, hogy az adónem nemzeti jog szerinti elnevezése nem döntő annak megítélésénél, hogy vonatkozik-e rá ez a rendelkezés.

25 A gépjárműadóról szóló törvény 1. és 2. cikkének együttes olvasata szerint az autovero a személygépkocsi finnországi nyilvántartásba vételét, illetve forgalomba helyezését megelőzően fizetendő. Az iratokból, többek között e törvény 2. cikkéből, valamint a finn kormány és M. Lindfors észrevételeiből következik, hogy az ideiglenes behozatal esetét kivéve a gépjármű finnországi úthálózaton való használata maga után vonja az említett adó kivetését. A finn kormány kifejti, hogy így az autovero kivetésének meghatározó körülménye az a tény, hogy a gépjármű részt vesz a forgalomban annak ellenére, hogy az adót rendszerint a nyilvántartásba vétel alkalmával kell megfizetni. M. Lindfors hasonlóképpen megerősíti, hogy a gépjárműadóról szóló törvény azon az elven alapul, hogy a gépjárműhasználat, bármilyen rövid is legyen, adófizetési kötelezettséget von maga után.

26 E körülmények között az autoveróhoz hasonló adó nem tekinthető a behozatallal összefüggésben kivetett olyan adónak, amely a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében előírt mentesség hatálya alá tartozik. Valójában az adókötelezettséget létrehozó tény a jármű használata finn területen, amelyhez nem szükségképpen kapcsolódik a behozatal (lásd ebben az értelemben a C-387/01. sz., Weigel-ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 47. pontját).

27 Ebből következik, hogy az autovero jellemzőivel rendelkező adó nem tartozik a 83/183 irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében előírt adómentesség hatálya alá.

28 Ezt a következtetést megerősíti a 83/183 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése. Mivel az autovero a gépjármű Finnország területén való használatára tekintettel fizetendő, az alapeljárásban érintetthez hasonló adók „az országon belül [...] [a] vagyontárgy használatával összefüggő különleges [...] adónak" minősülnek az említett rendelkezés értelmében.

29 M. Lindfors nem alapozhatta érvelését a 83/182 irányelv alkalmazási körére sem, amely egyes szállítóeszközök ideiglenes behozatalának adómentességére vonatkozik. Valójában az a körülmény, hogy ezen irányelv 1. cikke alapján mentesül az autovero alól az Unió azon polgára, aki Finnországba ideiglenesen gépjárművet hoz be, nem enged arra következtetni, hogy erre az adóra kiterjed a 83/183 irányelvvel létesített adómentesség, amely a gépjárművek végleges behozatalára vonatkozik.

30 A 98/C 108/12 irányelvjavaslat nem teszi lehetővé a 83/183 irányelv M. Lindfors és a Bizottság szerinti értelmezését. Ellenkezőleg, a javaslat negyedik, ötödik és hetedik preambulumbekezdéséből következik, hogy pontosan az utóbbi irányelv által előírt rendszer elégtelensége tette szükségessé olyan irányelv elfogadását, amely megtiltja a tagállamoknak — az említett javaslat 1. cikke szerint — „jövedéki adó, nyilvántartásba vétellel összefüggő adó, [vagy] egyéb fogyasztási adó kivetését a magánszemély tartózkodásihely-változtatásával összefüggésben a területükre véglegesen behozott, más tagállamban nyilvántartásba vett személygépkocsik esetében", ahogyan azt Tizzano főtanácsnok a Weigel-ügyre vonatkozó indítványában hangsúlyozta (a fent hivatkozott Weigel-ügyben hozott ítélet 52. pontja).

31 Amint azt a Bizottság hangsúlyozza, az autovero kétségtelenül visszatarthatja az Unió polgárait attól, hogy gyakorolják a különösen az EK 18. cikk által biztosított szabad mozgás jogát.

32 A kérdést előterjesztő bíróság formálisan a 83/183 irányelv 1. cikkének értelmezésére korlátozta kérdését, azonban ez nem akadályozza meg, hogy a Bíróság a közösségi jog értelmezésének valamennyi olyan tényezőjét a nemzeti bíróság elé tárja, amelyek hasznosak lehetnek az előtte folyamatban lévő ügy elbírálásában, akár utalt erre ez a bíróság a kérdésének szövegében, akár nem (lásd ebben az értelemben a C-241/89. sz., SARPP-ügyben 1990. december 12-én hozott ítélet [EBHT 1990., I-4695. o.] 8. pontját, a C-315/92. sz., Verband Sozialer Wettbewerb, ún. „Clinique"-ügyben 1994. február 2-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-317. o.] 7. pontját, a C-87/97. sz., Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola ügyben 1999. március 4-én hozott ítélet [EBHT I-1301. o.] 16. pontját és a fent hivatkozott Weigel-ügyben hozott ítélet 44. pontját).

33 Meg kell tehát vizsgálni az EK 18. cikk közvetett hatását annak érdekében, hogy az alapeljáráshoz hasonló ügy esetében a kérdést előterjesztő bíróság megállapíthassa az

autovero alkalmazásának összeegyeztethetőségét az e rendelkezésből származó követelményekkel.

34 Ebben a tekintetben már megállapításra került, hogy az EK-Szerződés az uniós polgár számára nem biztosítja, hogy tevékenységének más tagállamba való áthelyezése, mint amelyben addig lakott, semleges az adóztatás vonatkozásában. A tagállamok kérdéses adójogi szabályozásának eltérése miatt lehetséges, hogy az ilyen tartózkodásihely-változtatás, az esettől függően a közvetett adóztatás szempontjából előnyös vagy előnytelen. Ebből következik, hogy elvileg nem ellentétes az EK 18. cikkel az esetleges hátrány ahhoz a helyzethez képest, amelyben a tartózkodásihely-változtatást megelőzően a polgár a tevékenységét kifejtette, feltéve, hogy a szabályozás nem hozza a polgárt hátrányosabb helyzetbe azokhoz képest, akik az ilyen adóztatásnak korábban is alanyai voltak (lásd a fent hivatkozott Weigel-ügyben hozott ítélet 55. pontját).

35 Az iratokból kitűnik, hogy a gépjárműadóról szóló törvény 25. cikkének (1) bekezdése 80 000 FIM-et (13 455 euro) meg nem haladó adócsökkentésről rendelkezik azon uniós polgárok esetében, akik lakóhelyük Finnországba való áthelyezésével gyakorolják a szabad mozgáshoz fűződő jogukat. A kérdést előterjesztő bíróságra hárul annak megállapítása, hogy e rendelkezés és a nemzeti jog ezen adót érintő esetleges egyéb rendelkezései biztosítják-e, hogy M. Lindfors ne kerüljön kedvezőtlenebb helyzetbe, mint amelyben azon állampolgárok vannak, akik állandó jelleggel Finnországban laknak. Amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg, hogy fennáll ilyen kedvezőtlenebb helyzet, meg kell vizsgálnia, hogy a bánásmódbeli különbség igazolható-e az érintett személyek lakóhelyétől független objektív megfontolásokkal, és arányban áll-e a nemzeti jog által elérni kívánt céllal (lásd a C-224/98. sz., D'Hoop-ügyben 2002. július 11-én hozott ítélet [EBHT 2002. I-6191. o.] 36. pontját).

36 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre a következő választ kell adni:

A 83/183 irányelv 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem tiltja, hogy a gépjármű-tulajdonos tartózkodási helyének egyik tagállamból a másikba való áthelyezése esetén a gépjármű nyilvántartásba vétele vagy forgalomba helyezése előtt olyan adót vessenek ki abban a tagállamban, amelybe a tartózkodási helyét áthelyezte, mint amelyről a gépjárműadóról szóló törvény rendelkezik. Tekintettel azonban az EK 18. cikkből eredő követelményekre, a kérdést előterjesztő bíróságra hárul annak megállapítása, hogy a nemzeti jog alkalmazása biztosítja-e ezen adó esetében, hogy az említett tulajdonos ne kerüljön kedvezőtlenebb helyzetbe, mint amelyben azon állampolgárok vannak, akik állandó jelleggel a szóban forgó tagállamban laknak, illetve hogy adott esetben az eltérő bánásmód igazolható-e objektív, az érintett személyek tartózkodási helyétől független és a nemzeti jog által megalapozottan követett célokkal arányban álló szempontokkal.

A költségekről

37 A Bíróságnál észrevételt előterjesztő dán, finn és görög kormány és a Bizottság részéről felmerült költségek nem téríthetők meg. Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez utóbbi bíróság dönt a költségekről.

A fenti indokok alapján,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

a Korkein hallinto-oikeus 2002. október 10-i végzésével hozzá intézett kérdésére válaszolva a következőképpen határozott:

A magánszemélyek személyes tulajdonának valamely tagállamból történő végleges behozatalára alkalmazandó adómentességekről szóló, 1983. március 28-i 83/183/EGK tanácsi irányelv 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az nem tiltja, hogy a gépjármű-tulajdonos tartózkodási helyének egyik tagállamból a másikba való áthelyezése esetén a gépjármű nyilvántartásba vétele vagy forgalomba helyezése előtt olyan adót vessenek ki abban a tagállamban, amelybe a tartózkodási helyét áthelyezte, mint amelyről az autoverolaki (1482/1994) (a gépjárműadóról szóló törvény) rendelkezik. Tekintettel azonban az EK 18. cikkből eredő követelményekre, a kérdést előterjesztő bíróságra hárul annak megállapítása, hogy a nemzeti jog alkalmazása biztosítja-e ezen adó esetében, hogy az említett tulajdonos ne kerüljön kedvezőtlenebb helyzetbe, mint amelyben azon állampolgárok vannak, akik állandó jelleggel a szóban forgó tagállamban laknak, illetve hogy adott esetben az eltérő bánásmód igazolható-e objektív, az érintett személyek tartózkodási helyétől független és a

nemzeti jog által megalapozottan követett célokkal arányban álló szempontokkal.

Jann Rosas von Bahr

Silva de Lapuerta Lenaerts

Kihirdetve Luxembourgban, a 2004. július 15-i nyilvános ülésen.

R. Grass P. Jann

hivatalvezető az első tanács elnöke